

Jobbskaparnas bokslut

En inventering av regeringens
initiativ 2014–2018

Innehåll

Vd har ordet	1
Företagens möjligheter att konkurrera internationellt	4
Kunskap och kompetensförsörjning	6
Villkoren för företagande i Sverige	8
Infrastruktur och bostadsmarknad	10
Arbetsmarknad	12
Välfärdens finansiering och organisering	14
Samtliga initiativ	16
Företagens möjligheter att konkurrera internationellt	16
Kunskap och kompetensförsörjning	18
Villkoren för företagande i Sverige	20
Infrastruktur och bostadsmarknad	23
Arbetsmarknad	24
Välfärdens finansiering och organisering	26
Hindrade initiativ	28

Vd har ordet

Förhoppningar om en nystart

Många företagare hoppades att regeringsbildningen efter valet 2014 skulle bli en nystart. Under alliansregeringens och Fredrik Reinfeldts andra mandatperiod förändrades attityden mot landets företagare. Näringslivet och jobbskaparna målades ut som ett särintresse, inte som ett grundläggande allmänintresse, och många företagare uttryckte både besvikelse och frustration över att man från politiskt håll inte tycktes förstå företagens verklighet och utmaningar.

Förhoppningarna på Stefan Löfven var långtifrån ogrundade. Genom sitt fackliga engagemang hade han skaffat sig kunskaper om det konkurrensutsatta

näringslivets förutsättningar och villkor. Löfven hade dessutom gång på gång sträckt ut en hand till företagen. När Löfven gästade Svenskt Näringslivs framtidsmöte i Stockholm i maj 2012 höll han ett inspirerat anförande där han beskrev Sverige som en av ”globaliseringens verkliga vinnare” och framhöll betydelsen av konkurrenskraftiga företag:

”Sverige kan aldrig bli störst, men om vi är smarta och arbetar tillsammans kan vi bli starkast i den internationella konkurrensen. Därför är närings- och innovationspolitiken något vi måste ta på allvar. Jag vill föra en seriös gemensam dialog om näringslivets behov, innovationsförmåga och konkurrenskraft.”

Ej godkänt för regeringen

Sex år efter talet i Stockholm konstaterar vi att merparten av de förväntningar som knöts till regeringen har kommit på skam. Regeringen borde ha underlättat för företagen att verka, anställa och växa, men har istället fört en politik som antingen försvårar för företag och företagsamma människor eller hotar hela branschens existens. Under de senaste fyra åren har skattehöjningar för 70 miljarder kronor genomförts.

Jobbskaparnas bokslut är en utvärdering av de initiativ som regeringen tagit på för näringslivet centrala politikområden. Resultatet av granskningen talar för sig självt.

En majoritet av regeringens initiativ under åren 2014–2018, 53 av 92, har varit till skada för näringslivet och Sverige. En minoritet, 39 initiativ, bedöms ha bidragit positivt till att möta de utmaningar som Sverige står inför. För regeringen är resultatet ett kraftigt underbetyg – ej godkänt – och en påminnelse om att valretorik och politik ofta är skilda ting.

Positiva initiativ bleknar i jämförelse med skadlig politik

Utmärkande för flera av de positiva initiativ som regeringen tagit är att de har handlat om välmående men abstrakta strategier av olika slag. Exportstrategin, de nationella strategierna för digitalisering och bredbandsutbyggnad samt den så kallade smart industri-satsningen fyller samtliga en viktig roll, men kan aldrig ersätta skarpa reformer. För företagen är vad man faktiskt gör viktigare än vad man säger att man ska göra.

Det område där regeringen har tagit flest enskilt positiva initiativ är frågor om kunskap och kompetensförsörjning. Regeringens beslut om att skapa fler utbildningsplatser inom yrkeshögskolan, att inleda en femårig försöksverksamhet med branschskolor och införa obligatorisk prao i grundskolan är alla viktiga pusselbitar i arbetet för att möta företagets kompetensbehov.

Tyvärre motverkas de av ett antal skadliga initiativ, till exempel höjda marginalskatter och försämringar av reglerna för att räkna upp brytpunkten för statlig skatt. Det senare innebär att det för en växande andel av inkomsttagarna numera lönar sig allt sämre att arbeta eller anstränga sig lite extra. Sammantaget riskerar initiativen att förvärra de rekryteringssvårigheter som svenska företag vittnar om.

Skadliga initiativ har försämrat företagets förutsättningar

Medan alltför många positiva initiativ varit antingen abstrakta eller begränsade i omfattning har många av regeringens negativa initiativ tvärtom varit både konkreta och inneburit kännbara försämringar av jobbskaparnas villkor.

Under innevarande mandatperiod har företagets möjligheter att anställa medarbetare på tidsbegränsade anställningar inskränkts och arbetsgivaravgiften för alla under 25 år fördubblats. Förutsättningarna för bygg- och servicebranscherna har försämrats genom sänkta taknivåer och lägre skattereduktion inom ROT- och RUT-systemen. Vidare har regeringen drivit igenom en ny flygskatt och återkommer ständigt till idén om skatt på avstånd och transporter, en så kallad vägslitageskatt. Lägg till detta att regelbördan fortsatt att växa så blir det tydligt att det varit fyra tuffa år för många av landets företagare och branscher. Företagsklimatet i Sverige har försämrats sedan 2010. Företagens samlade omdöme 2017 är marginellt över ”godtagbart”, det lägsta resultatet sedan undersökningen började göras 2008.

Det enskilt sämsta initiativet som regeringen tagit under mandatperioden är förslaget om vinstbegränsning inom välfärden. Detta förslag är en del i en sammanhållen politik med flera olika lagförslag som på olika sätt gör det svårare för företag att verka i välfärdssektorn. Genom att ställa upp krav som öppnar för godtycklig tillämpning, rättsosäkerhet, missbruk och som ibland dessutom motsäger varandra, skapar man en situation som gör det mycket svårt för dessa företag att driva verksamheten långsiktigt.

Sverige har i dag ett stort antal privata företag på välfärdsområdet. De bidrar till att hitta nya lösningar och öka produktiviteten, vilket förbättrar möjligheterna att nå de ambitioner vi har för välfärden. Regeringens politik riktad mot företagen inom välfärdsområdet kommer att leda till ökade kostnader och bidra till att allvarligt försämra produktivitetsutvecklingen.

Företagarrörelsens avgörande roll

Svenskt Näringsliv har under den gångna mandatperioden bedrivit ett aktivt arbete för att berätta om företagets villkor, driva på för positiva initiativ och förhindra eller åtminstone mildra de negativa konsekvenserna av regeringens dåliga förslag.

Hindrade initiativ

- Entreprenörsskatt
- Bankskatt
- Exitskatt
- Kvotering av bolagsstyrelser
- Sjukskatt
- Brytpunkt för statlig skatt 2018
- Skatt på "fastighetspaketering"
- Arbetstidsbanker och rätt till deltidsarbete
- Utökad bolagsskatt
- Nya regler för vattenverksamheter

Påverkansarbetet har delvis varit framgångsrikt och vi har, endera på egen hand eller tillsammans med andra aktörer, lyckats fördröja eller stoppa många skadliga initiativ. Hit får bland annat (se tabell) räknas regeringens förslag om en skärpning av entreprenörsskatten (3:12-reglerna) med 5 miljarder kronor, förslaget om en ny "bankskatt" som i realiteten skulle påverkat flera hundratusen företag negativt samt den så kallade sjukskatten som regeringen menade skulle minska sjukskrivningarna men som i slutändan inte hade kommit åt problemet med ohälsa utan enbart hade inneburit högre kostnader för landets företag. Samtidigt kan vi konstatera att vi inte lyckats tillräckligt bra med att föra fram och få gehör för nödvändiga reformer som stärker Sverige.

Allvarliga utmaningar kvarstår

Valet i höst sker i en tid av stor osäkerhet. Tyvärr har regeringen istället för att rusta Sverige för framtiden, genom modiga strukturreformer som stärker jobbskaparnas möjligheter att skapa tillväxt och nya jobb, under fyra år bedrivit en mycket expansiv finanspolitik

på toppen av den redan expansiva penningpolitiken. Skattehöjningar och utgiftsökningar har dominerat och de utgifter som regeringen tagit initiativ till kommer inte att bidra till att förbättra ekonomins funktionssätt. Tvärtom riskerar drivkrafterna för arbete, entreprenörskap och investeringar att försämrats ytterligare. Den förda politiken har resulterat i att både företagen och hushållen förlorat i motståndskraft och nu står sämre rustade att hantera den lågkonjunktur som förr eller senare kommer.

Sverige behöver en företagsvänlig regering

Fyra år efter att regeringen tillträdde kvarstår de allvarliga utmaningar som Sverige stod inför 2014. I vissa avseenden har de till och med förvärrats. Låt därför den gångna mandatperioden bli ett varnande exempel. Oavsett vilken regering som bildas efter valet i september är det helt avgörande att politiken från första dagen tar jobbskaparnas utmaningar på största allvar och inser att företagen är ett samhällsintresse och en nyckel till framgång för Sverige. Framgångsrikt företagande är grunden till vårt välstånd och det som behövs är konkreta reformer, inte mer retorik.

Jobbskaparnas bokslut består av tre delar. Den första delen innehåller sex uppslag. Vart och ett av dessa beskriver en avgörande utmaning som Sverige står inför samt en utvärdering av om regeringens initiativ på respektive område varit till nytta eller skada. Den andra delen är en förteckning över och beskrivning av de initiativ som ligger till grund för utvärderingen. Bokslutet avslutas med en förteckning över de initiativ som Svenskt Näringsliv och företagarrörelsen bidragit till att förhindra under den gångna mandatperioden.

Stockholm i april 2018

Carola Lemne
Vd Svenskt Näringsliv

Redovisningsprincip

Jobbskaparnas bokslut över regeringen baseras på en inventering av initiativ som regeringen tagit under innevarande mandatperiod och som påverkar näringslivet. Sammanställningen om totalt 92 initiativ är resultatet av en kontinuerlig insamling från olika delar av

Svenskt Näringsliv under åren 2014–2018. Initiativen, alltifrån mediala utspel till nya lagar, har bedömts som antingen positiva eller skadliga utifrån en värdering av huruvida de bidrar till att möta de utmaningar som Sverige i allmänhet och näringslivet i synnerhet står inför.

Svensk konkurrenskraft är hotad

Sveriges konkurrenskraft har utvecklats svagt under de senaste tio åren. För att vända utvecklingen krävs en grundläggande positiv inställning till handel och utbyte med omvärlden, men också konkret politik som underlättar för svenska företag att verka internationellt. I sitt internationella engagemang har regeringen under mandatperioden på många områden fört en sådan politik, särskilt på handelsområdet. Andra initiativ har dock haft en skadlig effekt.

För en liten öppen ekonomi som den svenska är det avgörande att företagen kan hävda sig på de internationella marknaderna. Tillverkningsindustrin har länge verkat globalt, men också den svenska tjänstesektorn är i växande utsträckning utsatt för internationell konkurrens.

Sverige har under de senaste decennierna mött en allt tuffare konkurrens. Sverige har också tappat marknadsandelar. Från att landets andel av den globala varuexporten vid mitten av 1990-talet uppgick till 1,6 procent hade den nästan halverats till år 2015.

Sverige har under det senaste decenniet återkommande rankats som världens tionde rikaste land i OECD:s mätningar av välståndet, men avståndet till de fem högst rankade länderna har stadigt ökat sedan början av 2000-talet. För att vända utvecklingen – och återta en plats på topp 5 – krävs initiativ baserade på insikten att näringsfrihet, äganderätt, företagande och handel främjar Sveriges välbefinnande.

Frihandelsvänlig grundinställning

Regeringen har under den gångna mandatperioden hållit en tydlig frihandelsvänlig linje och drivit på för nya frihandelsavtal mellan EU och andra viktiga ekonomier samt verkat för att stärka världshandelsorganisationen WTO. Under arbetet med exportstrategin lyssnade regeringen på den exporterande sektorns behov och förstärkte stödet till internationalisering och export.

Regeringen har också hållit en hög profil i diskussionen om digitaliseringens betydelse för att stärka företagens möjligheter att konkurrera och skapa tillväxt. Under arbetet med strategin för EU:s digitala inre marknad har regeringen bland annat drivit frågan om fria dataflöden för icke persondata, internationella dataflöden i handelsavtal samt copyright-portabilitet (rätt att ta med Netflix m.m. inom EU). Insatserna för att säkerställa att de faktiska lagförslagen ligger i linje med de övergripande målen har dock i praktiken varit begränsade.

Flera initiativ som skadar företagens konkurrenskraft

Tyvärr har regeringen också drivit en politik som går på tvärs mot vad som behövs för att möta de utmaningar som Sverige står inför. En av de mest framträdande frågorna är EU-kommissionens sedan länge omhuldade idé om en så kallad social pelare med 20 principer och rättigheter, däribland arbetsrättsregler. Regeringen har varit pådrivande i EU-kretsen för att förverkliga den sociala pelaren trots att den utmanar den svenska modellen där det är parterna på arbetsmarknaden, inte politikerna, som förhandlar om löner och arbetsvillkor.

Ett annat exempel på skadlig politik är förändringen av Lex Laval. Genom att driva på för att ändra utstationeringslagen nationellt och på EU-nivå har regeringen försvårat företagens kompetensförsörjning och möjligheter till samarbete med utländska företag. Vidare har regeringen genomfört skattehöjningar om cirka 70 miljarder kronor brutto under mandatperioden, huvudsakligen på företag och entreprenörer.

Positiva initiativ

- Drivet på för nya frihandelsavtal
- Exportstrategin
- Hög profil om digital inre marknad
- Ny digitaliseringsmyndighet
- Konkurrensneutralt dataskydd

” 80 procent av vår produktion går på export. Att vi lyckas exportera våra produkter är en förutsättning för att vi ska kunna ha kvar all produktion i Östersund, att människor har jobb att gå till och att det blir skattekronor till länet.

Adam Brånby, delägare i Woolpower, Östersund.

? Vad borde regeringen ha gjort

Förbättringar av Sveriges skattesystem för stärkt konkurrenskraft

Det pågår en global trend med minskad beskattning av företagande och ägande. Därtill är skatterna på ägande och kvalificerad arbetskraft lägre i omvärlden än i Sverige. Samtidigt har mervärdesskatter och energi- och punktskatter ökat i betydelse. I kombination med en stram utgiftspolitik kan en förskjutning från inkomster

till konsumtion som skattebas bidra till att ekonomin fungerar mer effektivt. Dessutom behöver både nivån på och utformningen av beskattningen vara konkurrenskraftig gentemot omvärlden. Regeringen borde under mandatperioden ha tagit initiativ till att åtgärda skadliga delar och genomföra förbättringar i det svenska skattesystemet i syfte att säkerställa goda villkor i förhållande till våra konkurrentländer.

Skadliga initiativ

- EU:s sociala pelare
- Förändringar av reglerna kring utstationering
- Besvärligare hantering av handelsavtal genom inkludering av icke handelsrelaterade frågor
- Register över verkliga huvudmän
- Utebliven auktion av 700 MHz-bandet
- Nytt regelverk för utsläppshandel
- Utökad nationell koldioxidskatt

Fyra förlorade år

Trots politisk enighet om att Sverige ska konkurrera inom kunskapsintensiv verksamhet och ha ett så högt kunskapsinnehåll i våra varor och tjänster som möjligt, uppvisar skolan fortsatt stora problem och eleverna otillräckliga resultat. För att svenska företag ska kunna växa och konkurrera internationellt krävs tillgång till arbetstagare med goda kunskaper. Regeringen har tagit goda initiativ på området, men framför allt drivit en politik som gör ont värre.

Den höga kunskapsnivån hos arbetstagarna har under lång tid inneburit en stark konkurrensfördel för Sverige. Trots vår begränsade storlek har den goda tillgången till arbetskraft med en hög nivå av kunnande gjort det möjligt för svenska företag att utmana internationellt.

På senare tid har det blivit allt tydligare att vi inte kan ta kunskapssamhället för givet. Larmrapporterna från den svenska skolan visar bland annat på långsiktigt fallande kunskaper i matematik, läsförståelse och naturvetenskap. Detta utgör ett allvarligt hot. Om företagen inte lyckas hitta rätt kompetens innebär det på kort sikt att planerade investeringar uteblir och att företaget kanske får avstå ifrån uppdrag.

Svenskt Näringslivs rekryteringsenkät visar redan på allvarliga rekryteringsvårigheter för företagen. Sju av tio företag uppger att de har svårt att hitta rätt medarbetare, enligt enkäten som publicerades 2018. På längre sikt hotar kompetensbristen företagens överlevnad.

Flera lovvärda initiativ ...

Regeringens beslut om fler utbildningsplatser inom yrkeshögskolan innebär en kraftig ökning fram till år 2022. Antalet årsplatser kommer att öka från cirka 30 000 till cirka 44 000. Det innebär att fler får möjlighet att utbilda sig till yrken där efterfrågan på duktiga medarbetare i dag är mycket stor.

Till de positiva initiativen på gymnasieområdet hör beslutet att under hösten 2018 inleda en femårig

försöksverksamhet med branschskolor. Förhoppningsvis kan det vara en liten pusselbit i arbetet för att möta kompetensbehovet inom flera branscher.

Regeringen har den gångna mandatperioden tagit en rad initiativ på grundskolans område, däribland beslutet i juni 2017 att alla elever ska ges rätt till minst tio dagars prao. När alla ungdomar ges möjlighet att se hur en arbetsplats fungerar kan det förhoppningsvis leda till att färre elever gör felaktiga gymnasieval.

... skymts tyvärr av skadlig politik

Regeringen har försämrat reglerna för att räkna upp brytpunkten för statlig skatt, vilket innebär att allt fler inkomsttagare har kommit att betala statlig skatt under mandatperioden. I kunskapsintensiv verksamhet innebär denna utveckling ett allvarligt hinder för företagets kompetensförsörjning, inte minst vid utlandsrekryteringar. Det minskar också vår mest kvalificerade arbetskrafts arbetsutbud.

Marginalskatten i Sverige, som redan innan regeringen tillträdde var världens högsta, har under de gångna fyra åren fortsatt att höjas. Det beror på att jobbskatteavdraget försämrats via så kallad avtrappning. För inkomster över cirka 50 000 kronor i månaden blir avdraget sämre ju mer en person arbetar och inkomsten stiger.

Ett annat dåligt initiativ är regeringens förslag i februari 2018 om att alla skolor ska verka för en allsidig social sammansättning – i praktiken elevkvotering – vilket öppnar upp för en godtycklig omplacering av elever och riskerar att befästa bilden av att eleverna vid vissa skolor är förutbestämda att misslyckas.

Förslaget att halvera omfattningen på gymnasiearbetet, en förutsättning för gymnasieexamen, riskerar att påverka elevernas anställningsbarhet negativt eftersom det blir svårare för branscherna att kvalitetssäkra gymnasieutbildningarna.

Positiva initiativ

- Utbyggd yrkesvux
- Utbyggd yrkeshögskola
- Branschskolor på försök
- Strategiska forskningssatsningar
- Ökade resurser till industriforskningsinstitut
- Rätt till prao
- Skolkommisionens slutbetänkande, bland annat dess slutsats om friskolor och förslag om nya operativa mål för skolan
- Personaloptioner
- Reform av gymnasiets yrkesprogram
- Yrkespaket inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen
- Yrkesprov inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen
- Behörighetsgivande förutbildning inom yrkeshögskolan
- Ökade resurser till validering och kvalifikationer
- Regional yrkesutbildning för vuxna

” Prao kan ge en ambassadör för företaget, för branschen och för Lycksele.

Elisabeth Nordström, delägare och vd på Lycksele Plåtprodukter.

? Vad borde regeringen ha gjort

Reformer för bättre genomströmning i högre utbildning

Sverige har en hög inträdesålder på arbetsmarknaden, vilket delvis förklaras av vår internationellt sett höga examensålder. En lägre genomsnittlig examensålder skulle medföra betydande samhällsekonomiska vinster. För att förändra situationen bör studiemedelssystemet därför reformeras så att tidig examen premieras genom ekonomiska incitament. Regeringen borde under den gångna mandatperioden ha tagit konkreta initiativ för att stärka drivkrafterna till tidig examen.

Höjd brytpunkt och sänkt marginals katt

Sverige behöver stärka drivkrafterna till arbete, kompetensutveckling och ansvarstagande på arbetsmarknaden. Dagens skatteregelverk gör att många människor med vanliga arbeten, till exempel sjuksköterskor, lärare och poliser, behandlas som höginkomsttagare och inte ens får behålla hälften av en inkomstökning. Utvecklingen behöver vändas och målsättningen måste vara att få till stånd konkurrenskraftiga regler. Svenskt Näringslivs förslag om en högsta marginals katt om 42 procent som tas ut på inkomster över en skiktgräns på 80 000 kronor skulle vara statsfinansiellt neutralt. Skattenivån skulle därtill göra det möjligt för Sverige att på allvar konkurrera om internationella talanger.

Skadliga initiativ

- Fler betalar statlig skatt
- Höjda marginals katter
- Fokus på kvantitet istället för kvalitet i högskolan
- Elevkvotering
- Halvering av gymnasiearbetets omfattning
- Forskningsproposition utan konkreta förslag

Höjda skatter och fler krångliga regler är inget recept för entreprenörskap

Sverige är ett starkt företagareland och genom ett ökat entreprenörskap kan fler nya jobb skapas. Rigida regler på arbetsmarknaden, finansierings-svårigheter och en hög beskattning av företagande gör dock att andelen företagare som vill anställa och expandera är lägre i Sverige än i jämförbara länder. Bortsett från några marginella initiativ har regeringen inte gjort mycket för att förbättra villkoren för företagande i Sverige.

Intresset för entreprenörskap har ökat i Sverige under det senaste decenniet. Andelen i Sverige som är involverade i entreprenöriella aktiviteter är dock mindre än i de anglosaxiska länderna. Vid en internationell jämförelse framstår de svenska entreprenörernas tillväxtambitioner som låga. Färre än var femte entreprenör planerar att anställa medarbetare.

För att vända utvecklingen måste förutsättningarna och villkoren för företagande stärkas. Det handlar om att utveckla en näringspolitik med fokus på generell goda villkor för företagande snarare än riktade satsningar mot möjliga tillväxtbranscher. De finansierings-svårigheter som företagare ger uttryck för måste också adresseras. Även arbetsmarknadslagstiftningen skapar problem liksom socialförsäkringssystemen som i första hand är anpassade för arbetstagare, inte företagare.

Regeringen har gett med den ena handen ...

Regeringen har sent omsider lämnat förslag om nya skatteregler för företagsektorn för att möta EU-direktiv på området. Det är positivt att regeringen har hört sammat remisskritik från näringsliv, organisationer och akademi och förändrat förslaget, men regeringen borde bättre ha nyttjat de möjligheter att göra regelverket mer konkurrenskraftigt som direktivet erbjuder.

Regeringen har under mandatperioden genomfört en sänkning av arbetsgivaravgiften för den först anställda på ett företag. Detta skulle kunna vara ett sätt att motivera företag att våga anställa, men då sänkningen är tidsbegränsad till 12 månader, tillämpas temporärt under tre år och är belagd med ytterligare inskränkningar lär effekten på sysselsättningen bli försumbar. Det är för krångligt, helt enkelt. Att regeringen har drivit på för en viss utökning av RUT-avdraget är positivt. Numera omfattas även vitvarureparationer, flyttjänster samt vissa ytterligare trädgårdstjänster.

... och tagit med den andra handen

Samtidigt har regeringen fört en politik som sammantaget innebär en försämring av både RUT-systemet och ROT-systemet genom sänkta taknivåer och lägre skattereduktion. Att läxhjälp numera inte är RUT-be rättigat är olyckligt i ljuset av de svaga skolresultaten.

Trots att målsättningen borde ha varit att underlätta för jobbskaparna har regeringen på punkt efter punkt gjort raka motsatsen. Regeringen har till exempel både inskränkt företagets möjligheter att anställa medarbetare på tidsbegränsade anställningar och fördubblat arbetsgivaravgiften för alla under 25 år.

Parallellt med de kraftiga skattehöjningar som i praktiken blivit resultatet av den förda politiken har regelbördan på företagen fortsatt att öka. Trots att regelbördan borde vara en prioritering tycks regeringen sakna insikt om problemet.

Positiva initiativ

- Förenklad moms för småföretag
- Marginella momslettnader
- RUT utökat till vissa områden
- Lägre arbetsgivaravgift för den först anställda
- Energiöverenskommelsen i stort
- Sänkta skatter för energiproduktion
- Försäkringsskydd för företagare
- Ny redovisningstillsyn
- Borttagandet av lagkravet på kvartalsrapporter

” Skillnaden för oss är flera hundratusen kronor om året. På kort sikt innebär de ökade kostnaderna att vi måste se över antalet timmar. På lite längre sikt innebär de att incitamenten att anställa unga minskar.

Andreas Rosensparr, som driver Matboden i Nacka, med anledning av regeringens höjning av arbetsgivaravgiften för unga.

? Vad borde regeringen ha gjort

Lägre beskattning av kapitalinkomster

När banker och andra låneinstitut nekar lån är eget kapital många gånger en förutsättning för att nya och innovativa företagsidéer ska bli verklighet. Regeringen borde ha tagit initiativ till en generell sänkning av kapitalinkomstskatterna för att underlätta entreprenörskap och därmed göra

Sverige mer konkurrenskraftigt som företagareland. Sänkt generell skattesats medför även lägre skattereduktion för räntekostnader, något som kan bidra till att motverka tillgångsprisbubblor på bostadsmarknaden. Det är angeläget att skattesatssänkningar sker symmetriskt och att likformigheten upprätthålls för beskattning av såväl underskott som överskott.

Skadliga initiativ

- Försämring av ROT och RUT
- Inskränkningar av allmän visstidsanställning
- Höjd arbetsgivaravgift för unga
- Ökad regelbörda för företagen
- Ytterligare kvotering i föräldraförsäkringen
- Ökad otrygghet för företagare
- Klimatlagen
- Ökade subventioner i elcertifikat-systemet
- Mål för energieffektivisering utan konsekvensanalys
- Klimatmål för inrikes vägtransporter
- Ny kemikalieskatt
- EU:s avfallsdirektiv
- Utökat meddelarskydd
- Styrelsekvotering
- Krav på årlig lönekartläggning

Rörligheten utsätts för risker

Samtidigt som Sveriges befolkning växer, uppvisar både infrastrukturen och bostadsmarknaden allt större brister. Utan rejäla satsningar på bättre underhåll av järnvägen, ökad kapacitet på vägar och järnväg samt reformer av bostadsmarknaden riskerar Sveriges konkurrenskraft att ta skada. Regeringen har tagit försiktiga steg i rätt riktning, men också bedrivit en politik som allvarligt hotar rörligheten på arbetsmarknaden och företagens förutsättningar.

Sveriges geografiska placering ställer höga krav på goda kommunikationer med omvärlden och fungerande infrastruktur i hela landet. Företag, både inom råvarubranschen och tillverkningsindustrin, är beroende av att det går att utföra transporter till och från olika delar av landet och för att stärka företagens rekryteringsmöjligheter måste det vara möjligt för arbetstagarna att ta sig till och från arbetet.

Företagen är därtill beroende av en fungerande bostadsmarknad så att de människor som erbjuds jobb också kan hitta en plats att bo på. Det är inte minst viktigt vid utlandsrekryteringar, men i växande utsträckning också en fråga för till exempel företagen i Stockholmsregionen. Om problemen inte kan lösas riskerar företagens rekryteringsvårigheter att bli ännu allvarligare.

Lovande initiativ för att underlätta rörligheten

Sverige har under en lång rad år satsat alldeles för lite på infrastrukturen. Regeringens infrastrukturproposition som antogs av riksdagen innebär att anslagen ökar med drygt 100 miljarder kronor med tonvikt på drift och underhåll av befintlig infrastruktur. Tyvärr räcker bara anslagen till att hejda den accelererande nedslitningen av systemet, inte till de kapacitetshöjande åtgärder som behövs.

Behovet av transporter ökar. För att hålla tillbaka en ökning av antalet fordon kommer 8 procent av det statliga vägnätet, sammanlagt 800 mil i fem geografiska områden, att bli ett så kallat ”74-tonsnät”. Det innebär att större lastbilar på uppemot 74 ton kommer att kunna trafikera vägsträckorna.

Skadlig skattepolitik som underminerar goda initiativ

Satsningarna på mer underhåll och att skapa utrymme för större lastbilar väger dock lätt i jämförelse med regeringens övriga politik på området. Regeringen har till exempel vid flera tillfällen under mandatperioden aktualiserat frågan om en vägsplitageskatt, senast i en departementspromemoria 2018. En skatt på avstånd skulle vara mycket negativ för näringslivet och företagens konkurrensförmåga.

Regeringen har också drivit på för införandet av en ny modell för att årligen räkna upp skattesatserna på bensin och diesel. Sedan 2017 justeras skatten på drivmedel efter konsumentprisindex (KPI) samt med ett schablontillägg på 2 procent. Skattejusteringar har tidigare beslutats om i riksdagen, men med denna nya ordning har de folkvalda frånhänt sig ansvaret för de kontinuerliga höjningarna.

Men regeringens politik skadar inte enbart förutsättningarna för vägtransporter. Mycket energi har också lagts på att få igenom en ny flygskatt. Skatten, som infördes i april 2018, innebär att en flygresa inom Europa blir 80 kronor dyrare, att en resa inom 600 mil blir 280 kronor dyrare samt att resor på avstånd längre än 600 mil blir 430 kronor dyrare. Skatten är verkningslös ur klimatsynpunkt.

Positiva initiativ

- Nya resurser till infrastruktur
- Möjlighet till tyngre lastbilar
- Tonnageskatt positiv för den svenska sjöfartsnäringens konkurrenskraft

” Transporter och lastbärare är blodomloppet i Sverige. Att vi är ett land med stora avstånd ställer extra stora krav på att vi kan jobba med transporter och skapa möjligheter genom en bra infrastruktur.

Markus Sundström, vd på Sundfrakt AB.

? Vad borde regeringen ha gjort

Nya resurser genom OPS

Sverige står inför en period av förändrad demografi och stora kostnadsökningar inom välfärdsområdet som kommer att pressa det ekonomiska utrymmet för infrastrukturinvesteringar. För att möta behovet av mer ekonomiska resurser till nyinvesteringar, drift och underhåll borde regeringen ha visat ett större intresse för att skapa utrymme för privata företags innovationskraft och kunskap på infrastrukturområdet, till exempel

genom att möjliggöra ett större inslag av offentlig privat samverkan, OPS.

Avreglerad hyressättning på nybyggda hyresrätter

Höga bostadspriser och en illa fungerande hyresmarknad gör det svårt för många att skaffa sin första bostad eller att flytta till en annan ort av arbetsmarknadsskäl. För att förbättra situationen på bostadsmarknaden behövs flera olika åtgärder.

Skadliga initiativ

- Vägslitageskatt
- Flygskatt
- Drivmedelsbeskattning
- Fortsatta höjningar av banavgifterna
- Ny fordonsskatt
- Reduktionsplikt för drivmedel

Genomgripande reformer saknas

Tudelningen mellan de människor som har jobb och de som står utanför arbetsmarknaden ökar snabbt. För att vända utvecklingen måste arbetsmarknads- lagstiftningen reformeras och fler ges möjlighet att bidra till Sveriges utveckling genom eget arbete. Regeringen har med några få undantag bedrivit en kortsiktig politik som premierar insatser i projekt- form snarare än genomgripande reformer.

Svensk arbetsmarknad utvecklas starkt, men skill- naderna mellan olika grupper är stora och växande. Sysselsättningsgapet mellan inrikes och utrikes födda är mycket stort i jämförelse med andra jäm- förbara länder. Näst efter Nederländerna har vi det största sysselsättningsgapet i OECD. Det tar lång tid för flyktinginvandrare i arbetsför ålder att hitta sysselsättning och först efter tio år når förvärvs- graden bland flyktingar över 60 procent. Det ska jämföras med Tyskland där 60 procent av flyktingarna har jobb efter sju år.

Utöver utrikes födda har även personer som saknar gymnasieutbildning sedan länge haft svårt att få jobb. För att företagen ska vilja anställa dessa grupper måste arbetskraftskostnaderna spegla deras färdigheter och produktivitet. IMF och flera andra internationella orga- nisationer pekar just på de höga ingångslönerna och den rigida arbetsmarknadslagstiftningen som hinder.

Få initiativ

Insikten om att Arbetsförmedlingen inte fungerar ända- målsenligt har under den gångna mandatperioden spridit sig. De borgerliga partierna och Sverigedemo- kraterna har också vid upprepade tillfällen krävt att regeringen ska tillsätta en utredning om myndighetens framtid. Det var regeringen som tillsatte utredningen som nu pågår, men bristen på engagemang i frågan är iögonfallande.

Ett annat positivt initiativ av regeringen var beslutet att låta göra en översyn av regelverket kring strids- åtgärder. Hamnarbetarkonflikten i Göteborg visar tydligt att nuvarande regelverk inte är tillräckligt, och utredningens uppdrag handlar bland annat om att ta ställning till om det är möjligt och lämpligt att begränsa rätten att vidta stridsåtgärder i andra syften än att reg- lera villkor i ett kollektivavtal.

Felaktiga prioriteringar

Stefan Löfven lovade tidigt att Sverige skulle nå EU:s lägsta arbetslöshet till år 2020. Målet är dock fel for- mulerat och riskerar att leda till konstgjorda insatser för att frisera statistiken. Ett mål för den totala syssel- sättningen eller antalet arbetade timmar som inbe- griper konkreta åtgärder för att nå målet hade varit bättre.

Regeringen har under hela mandatperioden prioriterat symbolprojekt framför genomgripande reformer för att öka antalet arbetade timmar i ekonomin. I valrörelsen 2014 gjorde Stefan Löfven till exempel ett stort nummer av de så kallade traineejobben. När arbets- givaravgifterna för unga höjdes med 20 miljarder kronor utlovades inte mindre än 32 000 traineejobb. Resultatet blev blott 500 platser varefter åtgärden kort därefter lades ned.

Löfven fäste samma tilltro till de så kallade extratjänst- erna. I valrörelsen 2014 lovade han att avveckla det så kallade Fas 3 och utveckla något annat och bättre. Resultatet blev extratjänsterna. Åtgärden omfattar i dag drygt 10 000 personer, men målgruppen förefaller vara fel och åtgärden är därtill väldigt dyr. De resurser som läggs på extratjänsterna skulle kunna användas till mer effektiva insatser.

Positiva initiativ

- Utredning om Arbetsförmedlingens framtid
- Översyn av rätten till stridsåtgärder
- Arbetsförmedlingens rating av privata aktörer
- Ny myndighet för arbetsmiljö- kunskap
- Karensavdrag

” Jag har bara dåliga erfarenheter av att samarbeta med Arbetsförmedlingen, så det är inte längre ett alternativ.

Fredrik Grundberg, Vd på företaget Advect.

? Vad borde regeringen ha gjort

Lägg ned Arbetsförmedlingen i dess nuvarande form

Arbetsförmedlingen kostar skattebetalarna närmare 80 miljarder kronor varje år och har lägst förtroende bland samtliga myndigheter i Sverige. Svenskt Näringslivs medlemsföretag efterfrågar Arbetsförmedlingens rekryteringstjänster i allt mindre utsträckning. Därtill är arbetsmarknadsutbildningarna ineffektiva och stödformerna komplicerade och byråkratiska. Hela det nuvarande systemet med arbetsförmedling behöver därför göras om i grunden med målet att nå högre

kostnadseffektivitet, bättre resultat och mer transparenta resultatsystem i de insatser som upphandlas.

Reformera LAS och konfliktreglerna

Det är i dag alltför lätt för fackförbund att tillgripa stridsåtgärder. Lagen om anställningsskydd skapar därtill osäkerhet för företag som vill anställa, vilket leder till färre jobb. Regeringen borde under mandatperioden ha tagit initiativ till att reformera dagens regler för konflikter på arbetsmarknaden samt lagen om anställningsskydd (LAS).

Skadliga initiativ

- Traineejobb
- Extratjänster
- Entreprenörsansvar
- Svartmålning av företagens arbetsmiljöarbete
- Brister i regeringens arbetsmiljöstrategi
- Obligatoriska rehabiliteringsplaner
- Höjd LAS-ålder
- Mål om EU:s lägsta arbetslöshet
- Färre karensdagar i arbetslöshetsförsäkringen

Regeringen svartmålar lösningen på framtidens utmaningar

Välfärdens kostnader ökar i takt med att andelen äldre växer och efterfrågan på barnomsorg, utbildning samt arbetsmarknadspolitiska insatser för nyanlända ökar. Samtidigt stiger förväntningarna på välfärdens tjänster och verksamheter. Lösningen på ekvationen är initiativ som ökar produktiviteten vid utförandet av välfärdstjänster. Regeringens politik och retorik har i detta avseende tyvärr varit mycket skadlig.

Framgångsrika företag och hög sysselsättning innebar att Sverige under 1900-talet hade resurser att bygga upp en omfattande skattefinansierad och offentligt administrerad välfärd. Den demografiska utvecklingen och ständigt växande förväntningar på välfärdens erbjudande innebär dock att modellen utmanas. När andelen äldre i befolkningen ökar och behovet av barnomsorg, utbildning och aktiva insatser för att få människor som står långt ifrån arbetsmarknaden i sysselsättning blir allt större, riskerar kostnaderna för välfärdens tjänster att växa i en skadlig omfattning.

Svenskt Näringsliv har beräknat att Sverige år 2040 riskerar att få ett underskott i de offentliga finanserna motsvarande sänkta utgifter för ekonomin om drygt 100 miljarder kronor (givet dagens penningvärde och storlek på ekonomin). Därför krävs satsningar på ökad produktivitet och effektiviseringar i välfärdens verksamheter. Här har innovatörer, entreprenörer och företag en omistlig roll.

Få positiva initiativ

Det är positivt att regeringen under mandatperioden låtit utarbeta nationella strategier för digitaliseringen och bredbandsutbyggnaden samt strategin ”smart industri”. Förhoppningen är att dessa kan tydliggöra vilka investeringar som behövs för att rusta Sverige för framtiden och möjliggöra nya smarta lösningar inom

välfärden. Att regeringen tog initiativ till ett program för att påskynda etableringen och valideringen av flyktinginvandrades kunskaper och yrkeserfarenheter är också positivt.

Stort antal mycket skadliga initiativ

De få positiva saker som gjorts bleknar i jämförelse med regeringens skadliga initiativ. Ett grundläggande problem är att regeringen bedriver en alltför expansiv finanspolitik på toppen av den redan expansiva penningpolitiken. Utgiftsökningarna dominerar och de utgifter som beslutats om bidrar inte till att förbättra ekonomins funktionssätt. Tvärtom riskerar drivkrafterna för arbete att försämrats ytterligare. Därtill blundar regeringen för den effektiviseringspotential som finns inom välfärdssektorn.

Det enskilt sämsta initiativet som regeringen tagit under mandatperioden är förslaget om vinstbegränsning inom välfärden. Sverige har i dag ett stort antal privata företag på välfärdsområdet. De bidrar till att hitta nya lösningar och öka produktiviteten, vilket förbättrar möjligheterna att nå de ambitioner vi har för välfärden. En vinstbegränsning kommer att leda till ökade kostnader och bidra till att allvarligt försämra produktivitetens utvecklingen.

Regeringen har också försökt att avskaffa det obligatoriska vårdvalet. Lagen om valfrihetssystem innebär att det är medborgarna runt om i landet, inte landsingen, som väljer utförare. Det skapar incitament för företagen att ständigt vilja utveckla sina verksamheter, hitta nya lösningar och öka produktiviteten. Regeringens politik riskerar att skada denna positiva utveckling. Svenskt Näringsliv, liksom Lagrådet, sågade förslaget och en majoritet i riksdagen har beslutat att ärendet inte bör återupptas.

Positiva initiativ

- Nationella strategier för digitalisering med mera
- Snabbspår för nyanlända
- Mål för sjukpenningen

” Det är svårt att förstå varför regeringen vill straffa de företag som jobbar aktivt för friskare medarbetare.

Eva Landeståhl, HR-specialist på Astra Zeneca, med anledning av regeringens förslag om slopad skattefrihet för fri hälso- och sjukvård (vårdskatt).

? Vad borde regeringen ha gjort

Målsättning om förbättrad produktivitet i offentlig sektor

Kostnadseffektiviteten inom stat, landsting och kommuner behöver stärkas. En långsiktig målsättning bör vara att förbättra produktiviteten med

0,5 procentenheter per år. Regeringen borde ha tagit initiativ till att få en sådan målsättning på plats snarare än att förorda höjt eller oförändrat skatteuttag. Regeringen har varit mycket tydlig i sin avsikt att inte sänka några skatter.

Skadliga initiativ

- Överdrivet expansiv finanspolitik
- Skattehöjningar överordnade effektivisering
- Vinstbegränsning för välfärdsföretag
- Överprövningsutredningen
- Utredning om altemneringsår
- Upphandlingsmyndigheten
- Implementeringen av upphandlingsdirektiven
- Förslaget att avskaffa obligatorisk LOV
- Slopad skattefrihet för fri hälso- och sjukvård (vårdskatt)
- Slopad bortre tidsgräns i sjukförsäkringen

Företagens möjligheter att konkurrera internationellt

POSITIVA INITIATIV

Drivit på för nya frihandelsavtal

I en tid när handel och utbyte möter växande motstånd världen över har regeringen drivit en tydlig frihandelsvänlig linje. Regeringen har varit pådrivande för nya frihandelsavtal mellan EU och bland annat Kanada, Japan och ett antal latinamerikanska och sydostasiatiska länder, betonat betydelsen av att fortsatt verka för att stärka de ekonomiska banden med USA och verkat för att stärka världshandelsorganisationen WTO. Ett frågetecken noteras dock för tendensen att koppla hållbarhetsfrågorna till både bilaterala och multilaterala handelsavtal, vilket riskerar att allvarligt försvåra förutsättningarna för EU att sluta avtal med viktiga ekonomier så som USA.

Exportstrategin

Stödet till företagens internationalisering och export är viktigt. Regeringen har varit lyhörd för näringslivets synpunkter och förstärkt stödinsatserna för företag som verkar internationellt. Frågetecken råder dock kring implementering av fattade beslut samt bristen på uppföljning och utvärdering.

Hög profil om digital inre marknad

Syftet med strategin för den digitala inre marknaden är att bland annat näringslivet i EU fullt ut ska kunna utnyttja de nya digitala möjligheter som den tek-

niska utvecklingen innebär. Regeringen har hållit en hög profil i frågan och i utspel och anföranden haft en retorik som överensstämmer med Svenskt Näringslivs linje. I sak har regeringen bland annat drivit frågan om fria dataflöden för icke persondata, internationella dataflöden i handelsavtal, copyright-portabilitet (rätt att ta med Netflix m.m. inom EU) samt antagande av gränsöverskridande momsförslag, MOSS (mini one stop shop). I praktiken är insatserna däremot mer begränsade och i vissa fall har regeringen tagit felaktiga beslut.

Ny digitaliseringsmyndighet

Digitaliseringen möjliggör de effektiviseringar som samhället i stort är i behov av. Därför är det positivt att regeringen har beslutat om att inrätta en ny myndighet som bland annat får ansvar för frågor om vidareutnyttjande av offentliga handlingar (PSI-lagen).

Konkurrensneutralt dataskydd

Våren 2018 börjar den nya dataskyddsförordningen att tillämpas. I Sverige ersätter förordningen den nuvarande personuppgiftslagen, PUL. Regeringen har beslutat att förordningen ska kompletteras med en svensk dataskyddslag och i propositionen uttrycks tydligt vikten av att svenska företag får likvärdiga konkurrensvillkor som konkurrenterna i övriga EU samt att handel med tredjeländ ska säkerställas.

SKADLIGA INITIATIV

EU:s sociala pelare

EU-kommissionen har länge drivit frågan om en så kallad social pelare med 20 principer och rättigheter, däribland arbetsrättsregler, som ska gälla i samtliga medlemsländer. Den sociala pelaren utmanar därmed den svenska modellen där det är parterna på arbetsmarknaden som förhandlar om löner och arbetsvillkor, inte politikerna, och i förlängningen de svenska företagens internationella konkurrenskraft. Trots det har regeringen varit pådrivande för att få till stånd den sociala pelaren, både vad avser innehåll och tid för antagande.

Förändringar av reglerna kring utstationering

Regeringen har försvårat företagens kompetensförsörjning och möjligheter till samarbete med utländska företag genom att driva på för att ändra utstationeringslagen (riva upp Lex Laval) nationellt och på EU-nivå.

Besvärligare hantering av handelsavtal genom inkludering av icke handelsrelaterade frågor

EU-kommissionen strävar efter att inkludera så kallade artfrämmande ämnesområden i nya handelsavtal, till exempel frågor om arbetsrätt och miljö. Den svenska regeringen stödjer tyvärr denna politik, vilket riskerar att göra redan svårbemästrade förhandlingar ännu besvärligare. I slutändan är risken påtaglig för att denna breddning kommer att försämra förutsättningarna för nya frihandelsavtal, vilket går stick i stäv med regeringens övergripande handelsvänliga linje.

Register över verkliga huvudmän

Den nya lagen om verkliga huvudmän ställer krav på ökad insyn och registrering av verkliga huvudmän i juridiska personer. Bland annat ska ett centralt register

upprättas. Syftet är att förhindra att juridiska personer utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Tyvärr har regeringen inte insett de uppenbara risker för brottslig eller olovlig användning av registren och därför heller inte agerat för att begränsa tillgången till uppgifterna.

Utebliven auktion av 700 MHz-bandet

Den digitala infrastrukturen måste byggas ut för att hantera de nya tjänster som möjliggörs av 5G och Internet of Things (sakernas internet). Därför var det positivt att Post- och telestyrelsen planerade att under mandatperioden genomföra en frekvensauktion av större delen av 700 MHz-bandet. Regeringen valde emellertid istället att förlänga tv-sändningarna i 700 MHz-bandet. Resultatet av agerandet är att det försprång som Sverige haft jämfört med andra EU-länder är borta.

Nytt regelverk för utsläppshandel

Under den gångna mandatperioden har nya regler för EU:s utsläppshandel, EU ETS, förhandlats fram. Regeringen har konsekvent drivit en linje som på punkt efter punkt går stick i stäv med Svenskt Näringslivs hållning. Istället för att söka balanserade lösningar i syfte att värna industrins internationella konkurrenskraft har regeringen framför allt fokuserat på åtgärder som syftar till att höja ambitionerna och öka kostnaden för utsläpp.

Utökad nationell koldioxidskatt

Energi- och miljöskatter behöver utformas så att de åstadkommer avsedd effekt till lägsta möjliga kostnad. Det är också angeläget att undvika dubbla och flerfaldiga styrmedel. Det är därför beklagligt att regeringen under mandatperioden beslutat om att införa en nationell koldioxidskatt för el- och värmeproduktion. Konsekvensen blir dels dubbla styrmedel för dessa verksamheter, dels att regeringen bidrar till att EU:s utsläppshandel EU ETS undermineras.

Kunskap och kompetensförsörjning

POSITIVA INITIATIV

Utbyggd yrkesvux

Trots att utbildning är en nyckel för tillväxt och jobb är det ofta svårt, ibland omöjligt, för människor att yrkesutbilda sig i vuxen ålder. Svenskt Näringsliv har under en längre tid envist drivit frågan om att öka tillgången och tillgängligheten till yrkesutbildning för vuxna. Därför var det mycket positivt när regeringen i budgeten 2016 tillförde resurser för fler utbildningsplatser inom yrkesvux.

Utbyggd yrkeshögskola

Regeringens beslut om fler utbildningsplatser inom yrkeshögskolan innebär närmast en kraftig ökning fram till år 2022. Antalet årsplatser kommer öka från cirka 30 000 till cirka 44 000. Det innebär att fler får möjlighet att utbilda sig till yrken där efterfrågan på duktiga medarbetare i dag är mycket stor.

Branschskolor på försök

En satsning på branschskolor påbörjas hösten 2018. Syftet är att skapa kompetenscentrum för smala yrken som i dag har svårt att attrahera elever. Initiativen tillhör de mer positiva på gymnasieområdet. Försöksverksamheten, som ska pågå under fem år, kan förhoppningsvis vara en pusselbit i arbetet för att möta kompetensbehovet inom flera branscher.

Strategiska forskningssatsningar

Regeringen har under mandatperioden tagit initiativ till strategiska forskningssatsningar i syfte att lösa angelägna samhällsutmaningar. Satsningarna sker i samverkan med näringslivet och målsättningen är att arbetet ska resultera i nya, viktiga innovationer.

Ökade resurser till industriforskningsinstitut

Regeringen har beslutat att skjuta till nya resurser till industriforskningsinstitut. Institutet, som under en tid fört en undanskymd tillvaro, har en mycket viktig roll som länk mellan akademi och näringsliv.

Rätt till prao

Kopplingen mellan skolan och arbetslivet behöver förstärkas. Regeringens beslut om att alla elever ska ges rätt till minst tio dagars prao är därför mycket positivt. När alla ungdomar ges möjlighet att se hur en arbetsplats fungerar kan det förhoppningsvis leda till att färre elever gör felaktiga gymnasieval.

Skolkommissionens slutbetänkande

Den svenska skolan står inför en rad stora utmaningar. Därför var det positivt att regeringen 2015 tillsatte en kommission med uppgift att analysera dagens låga kunskapsresultat och ge förslag för hur skolan bör utvecklas. Skolkommissionens betänkande innebar bland annat ett brett stöd för friskolor och valfrihet.

Personaloptioner

Ett problem som små snabbväxande företag möter är dels att få tillgång till finansiering, dels att kunna betala tillräckligt attraktiva löner. Det är positivt att regeringen har infört möjligheten till personaloptioner, vilket ger nyckelpersoner en chans att på sikt bli delägare i ett företag. Ett mer effektivt sätt att möta dessa problem är dock en generellt sänkt marginalskatt. Införandet av särskild beskattning för incitamentsprogram är begränsat till företag med färre än 50 anställda med motivet att möta EU:s statsstödsregler, men andra länder har valt en mer generös tillämpning av motsvarande regelverk.

Reform av gymnasiets yrkesprogram

Frågan huruvida alla i gymnasiet ska få högskolebehörighet eller inte har debatterats under flera års tid. Regeringen har lagt ett förslag om att återinföra den grundläggande högskolebehörigheten inom yrkesprogrammen, men med möjlighet för eleven att sälja bort dessa delar av utbildningen.

Yrkespaket inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen

Bristen på rörlighet är ett stort problem på svensk arbetsmarknad. Regeringen har under mandatperioden via Skolverket tagit fram ett yrkespaket som under rätt förutsättningar kan underlätta yrkesväxling och därmed förbättra den i dag bristande matchningen på arbetsmarknaden.

Yrkesprov inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen

Bristande relevans för arbetsmarknaden och oklar kvalitetssäkring är återkommande kritik av gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Regeringens beslut att inleda en försöksverksamhet med yrkesprov inom skolformerna innebär ett välkommet besked som förhoppningsvis kan bidra till att öka utbildningarnas arbetsmarknadskoppling och höja anseendet.

Behörighetsgivande förutbildning inom yrkeshögskolan

Regeringen har beslutat om att under 2018 införa behörighetsgivande förutbildning inom yrkeshögskolan. Syftet med initiativet är att bredda vägen in till yrkeshögskolan och ge den studerande kunskaper som motsvarar de krav på behörighet som är uppställda för den ordinarie yrkeshögskoleutbildningen.

Ökade resurser till validering och kvalifikationer

Under mandatperioden har regeringen skjutit till medel för uppbyggnad av nya valideringsmodeller och yrkeskvalifikationer. Arbetsmarknadens parter har gemensamt kunnat söka och ta del av medlen.

Regional yrkesutbildning för vuxna

Regeringen har beslutat om att under 2018 införa en regionalt uppbyggd yrkesutbildning för vuxna. Syftet med initiativet är att stärka den regionala samverkan vid planering och genomförande av utbildningarna, vilket i sin tur förhoppningsvis kommer att bidra till att bättre möta arbetsmarknadens behov.

SKADLIGA INITIATIV

Fler betalar statlig skatt

Under regeringen har allt fler med normalstora inkomster fått betala statlig inkomstskatt. Var tredje heltidsarbetande, motsvarande drygt 1,3 miljoner personer, betalar numera minst hälften av en inkomstökning i skatt. Det är närmare 300 000 fler än 2014 och anledningen till utvecklingen är bland annat att brytpunkten inte räknats upp på samma sätt som tidigare.

Höjda marginalskatter

För att Sverige ska vara ett attraktivt land att utbilda sig och arbeta i måste skattesystemet förändras. Marginalskatten i Sverige, som redan innan regeringens tillträde var världens högsta, har under de gångna fyra åren fortsatt att höjas. Det beror på att jobbskatteavdraget försämras via så kallad avtrappning. För inkomster över cirka 50 000 kronor i månaden blir avdraget sämre ju mer en person arbetar och inkomsten stiger. I kunskapsintensiv verksamhet innebär det ett betydande hinder när ny kompetens ska rekryteras, inte minst från utlandet.

Fokus på kvantitet istället för kvalitet i högskolan

Svensk högskola har flera kvalitetsproblem. Men istället för att till exempel skapa drivkrafter för bättre genomströmning samt göra en djuplodande genomgång av hur högskolorna och universiteten finansieras och vad effekterna på studiekvaliteten blir, har regeringen i allt väsentligt valt att fokusera på att bygga ut högskolan med fler utbildningsplatser.

Elevkvotering

Regeringen beslutade i februari 2018 om en lagrådsremiss med målet att alla skolor ska verka för en allsidig social sammansättning. Förslaget, som i praktiken innebär elevkvotering, öppnar upp för en godtycklig omplacering av elever och riskerar att befästa bilden av att eleverna vid vissa skolor är förutbestämda att misslyckas.

Halvering av gymnasiearbetets omfattning

Regeringen har föreslagit att halvera omfattningen på gymnasiearbetet, en förutsättning för gymnasieexamen. Risken är påtaglig att det kommer att påverka elevernas anställningsbarhet negativt eftersom det blir svårare för branscherna att kvalitetssäkra gymnasieutbildningarna.

Forskningsproposition utan konkreta förslag

Forskning och utveckling är avgörande för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft. Många hade hoppats att regeringens forskningsproposition skulle innebära ett samlat grepp om politikområdet, men tyvärr var resultatet en plottrig sammanställning som saknade konkreta förslag som kan bidra till att vända näringslivets minskade investeringar i forskning och utveckling.

Villkoren för företagande i Sverige

POSITIVA INITIATIV

Förenklad moms för småföretag

Regeringen har infört en omsättningsgräns för moms som bör underlätta verksamheten för uppskattningsvis 73 000 småföretag. Samtliga EU-länder har omsättningsgränser, i regel kring 100 000 kronor och uppåt. Med en gräns vid 30 000 kronor får Sverige den lägsta gränsnivån i EU.

Marginella momslettnader

Reducerad momsskattesats har införts på några smala områden såsom cykelreparation och naturguidning. Även om åtgärden orsakar snedvridningar och gränsdragningsproblem torde den inte göra någon större skada, men den lär heller inte påverka svensk ekonomi positivt i någon avgörande utsträckning.

RUT utökat till vissa områden

Regeringen har drivit på för en viss utökning av RUT-avdraget. Numera omfattas även vitvarureparationer samt flytt- och vissa ytterligare trädgårdstjänster. Samtidigt har regeringens politik inneburit en väsentligt större försämring av både RUT och framför allt ROT genom sänkta taknivåer och lägre skattereduktion.

Lägre arbetsgivaravgift för den först anställda

Regeringen har genomfört en sänkning av arbetsgivaravgiften för den först anställda på ett företag. Sänkningen gäller dock endast i 12 månader, tillämpas temporärt under tre år och är belagd med ytterligare inskränkningar. Det finns skäl att underlätta för företagen att anställa, men effekten på sysselsättningen med anledning av detta initiativ torde tyvärr bli försumbar.

Energiöverenskommelsen i stort

I juni 2016 slöt regeringspartierna samt Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna en överenskommelse om energipolitiken. Energiöverenskommelsen innehåller både bra delar och mindre bra delar, men ger till skillnad mot tidigare situation viss förutsägbarhet på politikområdet. Exempel på skadliga delar i energiöverenskommelsen återfinns nedan.

Sänkta skatter för energiproduktion

Under den gångna mandatperioden har flera positiva initiativ på energiskatteområdet tagits. Till de främsta hör att effektskatten på kärnkraft togs bort samt normaliseringen av fastighetsskatten på vattenkraft som innebär att vattenkraften likställs med övrig industriell verksamhet.

Försäkringsskydd för företagare

Regeringen har insett behovet av att förbättra företagarnas socialförsäkringsskydd och genomfört ett bättre och mer enhetligt försäkringsskydd för företagare. Många människor vill starta eget och kan tänka sig att bli företagare. Ett bättre skydd kommer att underlätta för fler att ta steget och starta eget.

Ny redovisningstillsyn

Självreglering av värdepappersmarknaden har historiskt sett fungerat väl i Sverige. Regeringen har under mandatperioden tagit ställning för inrättandet av ett nytt självregleringsorgan, Nämnden för svensk redovisningstillsyn, med ansvar för att granska börsbolagens finansiella information. Ett viktigt syfte med tillsynen och det samarbete som sker inom ramen för ESMA är att främja en konsekvent tillämpning av regelverket i EU för att på så vis skapa jämbördiga villkor. En proposition om tillsynen väntas behandlas i riksdagen innan sommaruppehållet 2018.

Borttagandet av lagkravet på kvartalsrapporter

Det finns risker med rapporteringskrav, däribland ett överdrivet fokus på kortsiktiga resultat på bekostnad av ett företags långsiktiga utveckling och värde. Det var därför positivt att regeringen tog bort kravet på att emittenter av aktier ska offentliggöra kvartalsrapporter för räkenskapsårets första och tredje kvartal. Resultatet innebär att svenska företag numera i detta avseende kan verka på samma villkor som konkurrenterna i övriga EU.

SKADLIGA INITIATIV

Försämring av ROT och RUT

Möjligheten för köparen av reparations-, underhålls- samt om- och tillbyggnadstjänster (ROT) och för hushållsnära tjänster (RUT), som funnits och utvecklats sedan 2007, har bidragit till att skapa tiotusentals nya arbetstillfällen. Regeringen borde under mandatperioden ha tagit initiativ till en översyn av systemen i syfte att öka förutsägbarheten och logiken. Istället valde regeringen att både försämra beloppsgränserna och skattereduktionens storlek, vilket ytterligare ökade komplexiteten och den administrativa bördan för både företagen och myndigheterna.

Inskränkningar av allmän visstidsanställning

Regeringen har inskränkt företagens möjligheter att anställa medarbetare på tidsbegränsade anställningar.

Höjd arbetsgivaravgift för unga

Trots att arbetslösheten bland unga är ett betydande problem har arbetsgivaravgiften för alla under 25 år fördubblats under mandatperioden. Resultatet av regeringens politik motsvarar en skattehöjning med närmare 20 miljarder kronor.

Ökad regelbörda för företagen

Trots att regelbördan på företagen behöver lätta går utvecklingen i fel riktning. Regeringen har inte gjort tillräckligt på området och tycks sakna överblick av problemet.

Ytterligare kvotering i föräldraförsäkringen

Regeringen tog initiativ till och fick riksdagens stöd för införandet av ett ytterligare steg i kvoteringen av föräldraförsäkringen. Den tredje så kallade pappamånaden kommer att försvåra snarare än att underlätta föräldrarnas möjligheter att förena arbetsliv med familjeliv. Förslaget slår särskilt hårt mot företagare och riskerar dessutom att leda till att kvinnors obetalda föräldraledighet ökar.

Ökad otrygghet för företagare

Under flera mandatperioder har samhällets säkerhetskydd i form av rättsväsende och försvar varit underfinansierat. I praktiken innebär detta en dold beskattning av landets företag som istället tvingas betala höga premier för privata säkerhetslösningar i syfte att kompensera för statens tillkortakommanden.

Klimatlagen

Regeringen aktualiserade tidigt under mandatperioden frågan om en klimatlag, inspirerad av liknande lagstiftningar i andra länder. Den klimatlag som trädde i kraft 2018 är dock i praktiken en verkningslös symbolhandling. De mål som sätts upp till åren 2030, 2040 och 2045 är dåligt konsekvensanalyserade och bygger delvis på önsketänkande kring framtida utveckling.

Ökade subventioner i elcertifikatsystemet

Regeringen har drivit på för ökade subventioner med totalt 18 TWh till år 2030, vilket kommer att påverka elmarknadens funktion negativt. Dessutom saknas efterfrågan av ny kraftproduktion i tidsperspektivet 2030. Åtgärden är alltså samhällsekonomiskt slöseri och beslutet saknar tillräckliga konsekvensanalyser. Detta är en del av energiöverenskommelsen.

Mål för energieffektivisering utan konsekvensanalys

Ett mål för ökad energieffektivitet till 2030 har satts till 50 procent mätt som tillförd energi per BNP-enhet jämfört med 2005. Målet är dåligt konsekvensanalyserat.

Klimatmål för inrikes vägtransporter

Regeringen har antagit ett mål om att reducera koldioxidutsläppen inom transportsektorn till år 2030 med 70 procent jämfört med 2010 års nivåer. Flyget är undantaget. Svenskt Näringsliv och flera andra aktörer har ifrågasatt realismen både i visionen om en fossiloberoende fordonsflotta till år 2030 och utsläppsmålet i sig.

Ny kemikalieskatt

Regeringen har beslutat att införa en kemikalieskatt för konsumenterna på vissa kemikalier i vissa elektronikprodukter såsom vitvaror, datorer, telefoner och tv-apparater. Skatten är hög, cirka 800 kronor för en dator och skärm och cirka 400 kronor för en tvättmaskin (inklusive momspåslag). Risken är påtaglig att lagstiftningen får negativa konsekvenser för branschen, men initiativet kommer också att leda till en snedvriden konkurrens eftersom varor från utländska nätbutiker inte omfattas.

EU:s avfallsdirektiv

I den nyligen avslutade trilogin om översyn av EU:s avfallsdirektiv har i sista sekund införts krav på rapportering av ”farliga substanser” (definition saknas) i såväl tillverkade som importerade produkter. Kravet riskerar bli mycket administrativt belastande och saknar helt någon form av konsekvensanalys. Regeringen har trots uppmaningar inte vidtagit några åtgärder för att förbättra eller stoppa förslaget.

Utökad meddelarskydd

Regeringen tog tidigt under mandatperioden initiativ till att det meddelarskydd som sedan tidigare gäller inom offentlig verksamhet framdeles även ska gälla

inom vissa privata verksamheter. Insyn och transparens är i sig positivt, men regeringen har valt att bortse ifrån att privat driven verksamhet inte är anpassad för ett meddelarskydd och för de uppenbara riskerna för missbruk av möjligheten att få insyn i ett privat företag.

Styrelsekvotering

EU-kommissionen vill införa ett direktiv i syfte att åstadkomma kvotering av företagens styrelser. Svenskt Näringsliv motsätter sig förslaget och betraktar det som ett ingrepp i äganderätten. Sverige ingår också i den blockerande minoritet i Europeiska rådet som sedan 2013 motsätter sig förslaget, främst av subsidiaritets skäl. Den svenska regeringen vill dock lagstifta om könskvotering till börsbolagens styrelser och har vid två tillfällen försökt få mandat i riksdagen för att ändra Sveriges inställning, hittills utan att lyckas.

Krav på årlig lönekartläggning

Regeringen beslutade tidigt om att återinföra kravet på en årlig lönekartläggning. Trots att det saknas evidens för att lönekartläggning som metod är en effektiv åtgärd väljer lagstiftaren att ställa stora och tidskrävande krav på landets arbetsgivare.

Infrastruktur och bostadsmarknad

POSITIVA INITIATIV

Nya resurser till infrastruktur

Sverige har under en lång rad år satsat alldeles för lite på infrastrukturen. Regeringens infrastrukturproposition som antogs av riksdagen innebär att anslagen ökar med drygt 100 miljarder kronor med tonvikt på drift och underhåll av befintlig infrastruktur. Tyvärr räcker bara anslagen till att hejda den accelererande nedslitningen av systemet, inte till de kapacitetshöjande åtgärder som också behövs.

Möjlighet till tyngre lastbilar

Behovet av transporter ökar och för att hålla tillbaka en ökning av antalet fordon kommer 8 procent av det statliga vägnätet, sammanlagt 800 mil i fem geografiska områden, att bli så kallade ”74-tonsnät”. Det innebär att större lastbilar på uppemot 74 ton kommer att kunna trafikera vägsträckorna.

Tonnageskatt positiv för den svenska sjöfartsnäringens konkurrenskraft

Efter flera års utredningar infördes den 1 januari 2017 ett system för tonnageskatt som i huvudsak följde huvudlinjerna i den utredning som tillsattes och slutfördes under alliansregeringen. Regelverket ger en möjlighet att betala tonnageskatt i Sverige efter fasta taxor som baseras på fartygens storlek istället för den faktiska vinsten i den av rederiet ägda flottan. Syftet är att öka den svenska sjöfartsnäringens konkurrenskraft och öka andelen svenskflaggade fartyg. Tonnageskattesystemet är i dag normen inom EU. Sedan införandet har tre svenska rederier aviserat att de tillsammans ger åtta fartyg svensk flagg.

SKADLIGA INITIATIV

Vägslitageskatt

Regeringen har vid flera tillfällen under mandatperioden aktualiserat frågan om en vägslitageskatt, senast i en departementspromemoria 2018. En skatt på avstånd skulle vara mycket negativ för näringslivet och dess konkurrensförmåga.

Flygskatt

Regeringen har drivit på för en ny flygskatt. Skatten, som infördes i april 2018, innebär att en flygresa inom Europa blir 80 kronor dyrare, att en resa inom 600 mil blir 280 kronor dyrare samt att resor på avstånd längre än 600 mil blir 430 kronor dyrare. Skatten, som närmast är att betrakta som en skatt på rörlighet, är verkningslös utifrån klimatsynpunkt.

Drivmedelsbeskattning

Regeringen har drivit på för införandet av en ny modell för att årligen räkna upp skattesatserna på bensin och diesel. Sedan 2017 justeras skatten på drivmedel utifrån konsumentprisindex (KPI) samt med ett schablontillägg på 2 procent. Skattejusteringar har tidigare beslutats om i riksdagen.

Fortsatta höjningar av banavgifterna

Banavgifterna på järnvägen har höjts kontinuerligt under den gångna mandatperioden. Prognoserna pekar på att intäkterna av banavgifterna kommer att ha ökat från cirka 600 miljoner kronor år 2010 till 1 784 miljoner kronor år 2018. Det motsvarar en tredubbling utan att kvaliteten i systemet har förbättrats.

Ny fordonsskatt

Regeringen tog under mandatperioden initiativ till en förändring av fordonsskatten. Det nya bonus-malus-systemet för nya lätta fordon träder i kraft sommaren 2018 och riskerar att bromsa nuvarande positiva utveckling av CO₂-utsläppsminskningar från såväl nya fordon som hela fordonsflottan. Lagstiftningen kommer också att ha en negativ påverkan på små och medelstora företag vars kostnader för att förnya flottan av nyttofordon, där det inte i dag finns realistiska alternativ till dieselmotorn, kommer att öka avsevärt.

Reduktionsplikt för drivmedel

Regeringen tog initiativ till en så kallad reduktionsplikt för bensin och dieselbränslen i syfte att få ned utsläppen och främja en övergång till biodrivmedel. Systemet, som börjar gälla sommaren 2018, har flera osäkerheter och kan tillsammans med begränsningar av vilka råvarubaser som får användas leda till ökade transportkostnader för både företag och privatpersoner.

Arbetsmarknad

POSITIVA INITIATIV

Utredning om Arbetsförmedlingens framtid

Arbetsförmedlingen i nuvarande utformning bör läggas ned. Bland partierna i opposition finns det en insikt om behovet av reformer, och regeringen valde under mandatperioden att tillsätta en utredning om Arbetsförmedlingens framtid, dock först efter tre riksdagsbeslut. Utredningens slutbetänkande väntas i januari 2019.

Översyn av rätten till stridsåtgärder

Hamnkonflikten i Göteborg har illustrerat svagheter i det svenska konfliktregelverket. Det är därför positivt att regeringen har beslutat om en översyn av rätten att vidta stridsåtgärder. Översynen syftar i huvudsak till att besvara frågan om huruvida stridsåtgärder endast ska få vidtas i vissa syften samt om det finns ett behov av förändringar av reglerna kring fredsplikt. Utredningen ska redovisas i maj 2018.

Arbetsförmedlingens rating av privata aktörer

Arbetsförmedlingen publicerar löpande resultatet av de utvärderingar som görs av privata aktörer inom ramen för Stöd & Matchning. Det är positivt att regeringen inte har stoppat detta arbete, trots initiala farhågor om att så kunde ske.

Ny myndighet för arbetsmiljökunskap

En god arbetsmiljö är en förutsättning för hållbarhet och konkurrenskraft. Därför är inrättandet av den nya Myndigheten för arbetsmiljökunskap, helt enligt önskemålen från arbetsmarknadens parter, mycket välkommet. Förhoppningsvis kan myndigheten bidra till att öka kunskapen om betydelsen av ett aktivt arbetsmiljöarbete.

Karensavdrag

Regeringen har tagit initiativ till och fått riksdagens stöd för att ersätta karensdagen med ett karensavdrag. Svenskt Näringsliv har länge förespråkat en övergång från karensdag till karensavdrag i sjuklönelagen eftersom en sådan övergång innebär en högre grad av försäkringsmässighet genom minskad möjlighet för den försäkrade att disponera sin självrisk.

SKADLIGA INITIATIV

Traineejobb

Regeringen gjorde i valrörelsen 2014 ett stort nummer av de så kallade traineejobben. När arbetsgivaravgifterna för unga höjdes med 20 miljarder kronor utlovades inte mindre än 32 000 traineejobb. Resultatet blev blott 500 platser. Därefter lades åtgärden ned. Åtgärden är dyr och äter upp betydande resurser som skulle kunna användas för mer effektiva insatser.

Extratjänster

När Socialdemokraterna gick till val år 2014 var det med ett starkt löfte att avveckla det så kallade Fas 3 och utveckla något annat och bättre. Resultatet blev extratjänsterna. Åtgärden omfattar i dag drygt 10 000 personer, men målgruppen förefaller vara fel och åtgärden är därtill väldigt dyr. Åtgärden äter upp betydande resurser som skulle kunna användas för mer effektiva insatser.

Entreprenörsansvar

Regeringen har drivit på för införandet av ett entreprenörsansvar. Initiativet är problematiskt då det i praktiken flyttar ansvaret för brister i verksamheten från de oseriösa företagen till de seriösa. Förslaget beräknas medföra ökade byggkostnader och står i strid med den svenska modellen, då den undergräver incitamenten för företag att teckna kollektivavtal.

Svartmåling av företagens arbetsmiljöarbete

Regeringen gav under mandatperioden Arbetsmiljöverket i uppdrag att arbeta mot osund konkurrens, bland annat genom informationsinsatser. I sociala medier drev myndigheten en informationskampanj under konceptet ”Var går din gräns? – The Boss”. The Boss var ett spel som kunde laddas ner och som bidrog till att svartmåla företagens arbetsmiljöarbete.

Brister i regeringens arbetsmiljöstrategi

Regeringen presenterade 2016 en ny arbetsmiljöstrategi för perioden 2016–2020. Svenskt Näringsliv välkomnar strategin, men konstaterar samtidigt att den saknar ett tydligt arbetsgivarperspektiv trots att det är arbetsgivaren som i sista hand har ansvaret för att regeringens arbetsmiljöpolitik blir verklighet.

Obligatoriska rehabiliteringsplaner

Regeringen har tagit initiativ till ett återinförande av obligatoriska rehabiliteringsplaner. Tanken är att det ska stärka individens möjlighet till tidig bedömning och tidiga insatser. Men att kräva en rehabiliteringsplan för alla sjukskrivna efter 30 dagars sjukskrivning, och inte förväntas tillbaka i arbete inom 60 dagar, innebär egentligen bara ytterligare en regelbörda för företagen. Kravet kommer att vara särskilt betungande för de små och medelstora företagen och riskerar att bli en papperstiger.

Höjd LAS-ålder

Regeringen har med stöd av Pensionsgruppen, i vilken de borgerliga partierna sitter, tagit initiativ till en höjning av åldersgränsen i LAS. Svenskt Näringsliv anser att det är viktigt att ta tillvara den erfarenhet och kompetens som ofta finns hos äldre. Men detta måste baseras på överenskommelser mellan arbetsgivaren och den enskilde, och inte ske genom lagstiftning och höjd ålder i LAS.

Mål om EU:s lägsta arbetslöshet

Regeringen lovade tidigt att Sverige skulle nå EU:s lägsta arbetslöshet till år 2020. Målet är dock fel formulerat och riskerar att leda fel genom konstgjorda insatser för att frisera statistiken. Ett mål för den totala sysselsättningen, eller antalet arbetade timmar som inbegriper konkreta åtgärder för att nå målet, hade varit bättre.

Färre karensdagar i arbetslöshetsförsäkringen

Regeringen tog initiativ till att minska antalet karensdagar i arbetslöshetsförsäkringen från sju till sex. Förslaget, som träder i kraft den 2 juli 2018, är skadligt. Arbetslöshetsförsäkringens syfte är att vara ett ekonomiskt skydd vid längre ofrivillig arbetslöshet, och arbetslöshetsperioder mellan två anställningar ska därför undvikas.

Välfärdens finansiering och organisering

POSITIVA INITIATIV

Nationella strategier för digitalisering med mera

Regeringen har under mandatperioden låtit utarbeta nationella strategier för digitaliseringen, bredbandsutbyggnaden samt den så kallade smart industri-satsningen. Förhoppningen är att dessa kan tydliggöra vilka investeringar som behövs för att rusta Sverige för framtiden och säkerställa goda förutsättningar för företagande i hela landet.

Snabbspår för nyanlända

För att minska invandringens initiala kostnader är det viktigt att insatser görs för att få fler nyanlända i arbete. Därför var det positivt att regeringen tog initiativ till ett program för att påskynda etableringen och valideringen av flyktinginvandrades kunskaper och yrkeserfarenheter. Även om resultaten överlag är blygsamma – endast cirka 1,5 procent av deltagarna i det så kallade etableringsuppdraget omfattas – har initiativet varit viktigt för enskilda individer och företag.

Mål för sjukpenningen

Regeringen har tagit initiativ till och fått riksdagens stöd för införandet av ett mål för sjukpenningen som innebär att den är i nivå med sjukfrånvaron i jämförbara länder i Europa. En låg och stabil sjukfrånvaro, utan de kraftiga upp- och nedgångar vi sett historiskt, är nödvändig för försäkringens legitimitet, långsiktighet och finansiella stabilitet.

SKADLIGA INITIATIV

Överdrivet expansiv finanspolitik

Regeringen bedriver en alltför expansiv finanspolitik på toppen av den expansiva penningpolitiken. Utgiftsökningarna dominerar och de utgifter som beslutats om bidrar inte till att förbättra ekonomins funktionssätt. Tvärtom riskerar drivkrafterna för arbete att försämrats ytterligare.

Skattehöjningar överordnade effektivisering

Trots att det i välfärdssektorn finns en betydande effektiviseringspotential har regeringen under mandatperioden konsekvent valt att istället höja skatterna. De utgiftsökningar som beslutats om bidrar inte till att förbättra ekonomins funktionssätt. Tvärtom riskerar drivkrafterna för arbete att försämrats ytterligare.

Vinstbegränsning för välfärdsföretag

Regeringen har lämnat ett lagförslag om vinstbegränsning inom välfärden baserad på förslagen i Ilmar Reepalus välfärdsutredning. Svenskt Näringsliv har haft starka invändningar mot förslaget i sak då det kraftigt skulle begränsa möjligheterna att driva bland annat friskolor, men också formellt eftersom de grundlags- och EU-rättsliga analyserna och konsekvensutredningarna inte håller måttet.

Överprövningsutredningen

Regeringen har tillsatt en utredning som ska lägga fram förslag dels om avgiftsbeläggning av ansökan om överprövning, dels om att förlorande part i ett överprövningsmål ska stå för rättegångskostnaderna. Detta avviker från normala processregler i förvaltningsmål och riskerar att innebära stora kostnader för företag som trots allt vågar sig på en rättslig process.

Utredning om alterneringsår

Regeringen har tillsatt en utredning som ska föreslå införandet av så kallade alterneringsår. I likhet med det tidigare friåret hotar initiativet att medföra stora kostnader för samhället, försvåra företagens kompetensförsörjning samt leda till negativa konsekvenser för de individer som är lediga.

Upphandlingsmyndigheten

Regeringen har låtit inrätta en upphandlingsmyndighet. Svenskt Näringsliv är i dagsläget inte alls nöjda med vad myndigheten åstadkommit, och bland annat har ett alltför ensidigt fokus fästs vid politikens och upphandlingsmyndigheternas önskemål trots att uppdraget också omfattar leverantörernas perspektiv.

Implementeringen av upphandlingsdirektiven

Regeringen har i strid med Lagrådets inrådan beslutat att gå vidare med förslaget om arbetsrättsliga krav vid upphandlingar. Svenskt Näringsliv anser att det är en överimplementering av EU-lagstiftning.

Förslaget att avskaffa obligatorisk LOV

Regeringen föreslog efter valet 2014 att det obligatoriska vårdvalet skulle skrotas och att varje landsting istället på egen hand skulle välja om man ville tillämpa LOV. Svenskt Näringsliv, liksom Lagrådet, sågade förslaget. Riksdagen har beslutat att ärendet inte bör återupptas.

Slopad skattefrihet för fri hälso- och sjukvård (vårdskatt)

Regeringen har föreslagit att anställdas skattefrihet för sådan hälso- och sjukvård som arbetsgivaren står för kostnaden för – oavett om detta sker genom

sjukvårdsförsäkringar eller direktbetalningar – ska slopas. Blir förslaget verklighet kommer företagens arbete med att minska sjukskrivningarna försvåras, vilket slår mot såväl det enskilda företaget som samhället. Konsekvensen kommer att bli längre vårdköer, och därmed ett ökat tryck på den offentligfinansierade välfärden, och fler som är långvarigt sjukskrivna.

Slopad bortre tidsgräns i sjukförsäkringen

Regeringen har tagit bort den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen. Den bortre tidsgränsen infördes tillsammans med rehabiliteringskedjan 2008 av den tidigare alliansregeringen, för att öka aktiviteten i att ta tillvara de sjukskrivnas arbetsförmåga och minska de långa sjukskrivningarna. Den nuvarande regeringen valde dock efter valet 2014 att ta bort tidsgränsen. Sverige är numera ensamt i Europa om att inte ha en gräns för hur lång tid en person kan vara sjukskriven.

Hindrade initiativ

Under de gångna fyra åren har Svenskt Näringsliv bedrivit ett aktivt arbete för att berätta om företagens villkor, driva på för positiva initiativ och förhindra eller åtminstone mildra de negativa konsekvenserna av regeringens dåliga förslag. Vi har, endera på egen hand eller tillsammans med andra aktörer, lyckats fördröja eller stoppa flera skadliga initiativ.

Entreprenörsskatt

Regeringens förslag om att skärpa entreprenörsskatten (3:12-reglerna), motsvarande 5 miljarder kronor, drogs tillbaka efter hård kritik och protester från många engagerade företagare. Slutligen avstod regeringen helt från denna skattesärskärpning.

”Bankskatt”

Regeringens förslag till en ny ”bankskatt”, som i praktiken skulle haft en negativ inverkan på 300 000 företag i Sverige, fick dras tillbaka efter mycket omfattande kritik. Förslaget om en bankskatt ersattes med en höjd resolutionsavgift som är tidsbegränsad. Hotet om framtida förslag om någon form av sektorsbeskattning av banker kvarstår dock.

Exitskatt

Regeringens förslag om en så kallad exitskatt drogs efter mycket omfattande kritik tillbaka. Bedömningen är att förslaget åtminstone tillfälligt bromsats.

Kvotering av bolagsstyrelser

Regeringens förslag om kvotering till bolagsstyrelser som lades fram i september 2016 drogs tillbaka i början av 2017 efter att en majoritet i riksdagens civilutskott beslutat att inte stödja förslaget.

Sjukskatt

Regeringen drog tillbaka förslaget om en särskild sjukskatt, även benämnd hälsovaxling, efter ett framgångsrikt kampanjarbete av Svenskt Näringsliv.

Kvotering av elever

I mars 2017 föreslog regeringen att kommunerna skulle få fördela elever till en särskild kvot ”enligt grunder som kommunen beslutar”. Kvoten skulle få omfatta högst 5 procent av platserna på en skola för att fördela elever med hänsyn till socioekonomisk bakgrund. Förslaget drogs tillbaka eftersom Svenskt Näringsliv med fler organisationer protesterat mot godtycket i en sådan regel.

Sänkta krav i högskolan

Svenskt Näringsliv har genom intensiv argumentation bidragit till att stoppa ett förslag om sänkta krav i högskolan, det som ofta benämns som ”breddat deltagande i högskoleutbildning”.

Brytpunkt för statlig skatt 2018

Regeringen planerade även 2018 för en försämrad brytpunkt, men detta initiativ stoppades. Antalet med en inkomst som ligger över brytpunkten för statlig inkomstskatt stannade därmed vid drygt 1,3 miljoner personer istället för 1,4 miljoner som hade blivit följden om försämringen hade blivit verklighet.

Skatt på ”fastighetspaketering”

Regeringen tillsatte en utredning som föreslog skärpt beskattning vid försäljning av fastigheter i bolagssektorn. Förslaget, som enligt olika beräkningar skulle ha kostat företagen upp till 13 miljarder kronor, är för stunden stoppat eller åtminstone framskjutet på obestämd tid.

Arbetstidsbanker och rätt till deltidsarbete

En av regeringen tillsatt utredning föreslog införandet av lagstadgade arbetstidsbanker och generell rätt att arbeta deltid. Förslagen, som båda skulle ha utgjort kraftiga ingrepp i partssystemet, lönebildningen och arbetsledningsrätten, stoppades.

Tillträdesrätt för regionala skyddsombud

En av regeringen aviserad proposition om utökad tillträdesrätt för regionala skyddsombud till arbetsplatser där medlemmar saknas lades aldrig fram.

Straffsanktioner vid rekrytering av tredjelandsmedborgare

Regeringen har inte gått vidare med tidigare förslag om att införa krav på bindande anställningserbjudande eller straffsanktion (med fängelse i straffskalan) för företag som vid rekrytering av arbetskraft från tredje land begår någon sorts misstag.

Nya regler för AP-fonderna

Regeringen föreslog 2015 en ny organisation och styrning av AP-fonderna som skulle ha möjliggjort ökad regeringsstyrning över fonderna. Initiativet stoppades efter att Svenskt Näringsliv lyckades få samtliga av arbetsmarknadens parter att motsätta sig förslaget.

Utökad bolagsskatt

Regeringen presenterade i mars 2018 ett förslag till ny bolagsskatt, med bland annat begränsningar i rätten till ränteavdrag. Svenskt Näringsliv har i hög grad påverkat förslaget utformning till det bättre. Utöver att det föreslagna utrymmet för ränteavdrag justerats upp och fribeloppet för små och medelstora företag

höjts rejält har regeringen bl.a. backat från sitt förslag till begränsningar i rätten till avdrag för underskott från tidigare år. Vissa brister kvarstår dock i förslaget.

Nya regler för vattenverksamheter

Miljö- och energidepartementet presenterade sommaren 2017 ett förslag om vattenverksamheter som skulle riskera att skapa problem i en rad samhällssektorer, allt från bostadsbyggande och kommunal vattenrening till jordbruket och industriella verksamheter. Bland annat skulle möjligheten för industrin att få ändringstillstånd avskaffas, rätten att överklaga väsentliga beslut skulle begränsas och miljövillkor för vattenkraft skulle begränsas till 20 år. Genom intensivt arbete med många allierade samhällsaktörer lyckades Svenskt Näringsliv bland annat förlänga miljötillstånden för vattenkraften till 40 år.

Nya upphandlingsregler

Regeringen har under den gångna mandatperioden försökt att driva igenom nya lagar som gör det möjligt för en upphandlande myndighet att ställa krav på lön, semester, arbetstid, pension och försäkringar. Genom ett omfattande lobbyarbete och många skrivelser till berörda fick vi de borgerliga partierna samt Sverigedemokraterna att i november 2016 rösta ner propositionen i den delen som avsåg de arbetsrättsliga kraven.

www.svensktnaringsliv.se

Storgatan 19, 114 82 Stockholm

Telefon 08-553 430 00